

Innspill til høringsforslag «Regional plan for klima, energi og miljø»

Nord-Østerdal kraftlag SA (NØK SA) ønsker som regionalt energiselskap å komme med innspill til «Regional plan for klima, energi og miljø» for Innlandet fylkeskommune. De kommunale og regionale energiselskapene i fylket har en viktig rolle for utviklingen av klima, energi og miljø. NØK SA er et regionalt andelslag eid av lokalbefolkningen.

NØK SA har som regionalt andelslag en viktig rolle innenfor nettutbygging, fiberutbygging og energiproduksjon. Som andelslag er vår strategi og handlinger i samsvar med andelseiernes behov og ønsker.

NØK SA kjerneområder:

- Nettutbygging og nettdrift gjennom nettselskapet Klive AS
- Regional utbygging av fiber gjennom NØK Fiber i samarbeid med Eidsiva bredbånd AS
- Vannkraftproduksjon gjennom Østerdal kraftproduksjon AS
- Bioenergi på lokale ressurser gjennom NØK Biovarme
- Solenergi på bygg gjennom EnergiPluss AS
- Fornybar energiproduksjon fra vann, sol og vind gjennom selskapet NØK Fornybar

Planen

Planen tar inn over seg hvilke utfordringer vi står overfor innen klima, energi og miljø. Utfordringene er kjente og i samsvar med de nasjonale og internasjonale utfordringene vi har for fremtidig klima. Plandokumentet belyser også at Innlandet er svært variert, og at kommunale utfordringer innen næringsutvikling og bosetting vil komme i konflikt med fremtidige behov for fornybar energiproduksjon, energieffektive løsninger, bærekraftig næringsliv og bevaring av natur og naturmangfold.

Planforslaget er lite ambisiøst på vegne av Innlandet og fylkets bidrag til økt energiforsyning regionalt og nasjonalt.

Vi ser også at planverket har sine begrensninger av hva som kan pålegges og kreves av kommuner og utbyggere. De etterfølgende innspill må sees i lys av dette, men fylket har et virkemiddelapparat som kan spisses for å oppnå en ønsket retning på utviklingen.

Omstilling til og bruk av fornybar energi

Vi stiller oss positive til de strategier som er nevnt, men savner en synliggjøring og satsning på solenergi som en betydelig energikilde i Innlandet. Vi ønsker også å spille inn et forslag om energikrevende etableringer bør bidra for å dekke deler av eget energiforbruk i tillegg til krav om energieffektivisering. I Prinsippet bør de som oppnår fordeler også må ta sin andel av ulempene. Verdiskapningen i energiproduksjonen bør i størst mulig grad tilkomme de som har ulempen.

Solkraftanlegg

Solparker har et spesielt stort potensiale i Innlandet pga store arealer, transformatorer med restkapasitet, reflektivt snødekke mye av året og lave temperaturer som øker solkraftproduksjonen. Innlandets potensial for solkraft reflekteres godt hos NVE, hvor majoriteten av planlagte solkraftverk i Norge ligger i Innlandet fylke. Innlandet fylke bør derfor kartlegge og ha en klar formening om hvilke ressurser som ligger i solenergi som fornybarkilde. Solenergi vil få en større plass i fremtidig energimiks og man bør i den grad det er mulig legge til rette for bruk av denne energikilden.

Planutkastet problematiserer uregulert kraft. Det tåles store mengder av ny uregulerbar kraft inn i den totale energimixen i Norge på grunn vår høye andel vannkraft som gir en naturlig batterieffekt.

Solkraftverk kan etableres på arealer uten at disse forringes nevneverdig, og de kan bygges i kombinasjon med annen bruk av arealene. I plansammenheng vil det være avgjørende at planmyndighetene har en forståelse for hvordan solenergi kan høstes samtidig som at arealene beholder sin verdi som landbruksjord, skogbruksareal eller annen naturressurs, samt at varig vernede kulturverdier kan bevares innenfor samme areal. Slik praksis vil kreve en tverrfaglig behandling og samordning, samt at fagmiljøene har nødvendig kompetanse og forståelse av det overordnede bildet.

Solenergi og energiøkonomisering på bygg

Det offentlige i enda større grad kan gå foran gjennom å sette krav til sine bygg. Vi er i et av de kaldeste områdene i Norge, og burde ha en ambisjon om å bygge de beste byggene ut fra et energisynspunkt.

I den grad det i plansammenheng kan stilles krav, bør større bygg og prosjekter pålegges å utnytte solenergien for å dekke deler av eget forbruk. Alternativt at forbruk dekkes gjennom vind eller bioenergi der disse vil være naturlig å benytte.

Bioenergi

Skogfylket besitter enorme ressurser, og det bør være en selvfølge at vi ikke «går over bekken etter vann». Det er en positiv utvikling innen bioenergi i Innlandet som må opprettholdes og gjerne forsterkes gjennom dette plandokumentet.

Det bør være et krav i alle nye prosjekter som krever energi at andelen varme er kartlagt. Varme kan og bør dekkes av andre energibærere enn elektrisitet. Man kan ta ned elektrisitetsbehovet voldsomt ved å legge til grunn krav om vannbåren varme, som igjen kan varmes opp med bioenergi. NØK fornybar har allerede fått forespørsler om å bygge ny fjernvarme som et tiltak for å få ned effektbehovet og unngå nye kraftlinjer og nye produksjonsanlegg. Det er da viktig å vite hvor stor andel av effektbehov som er varmebehov.

Vindkraft

Vindkraftpotensialet i Innlandet er stort, men konfliktfylt. Vi trenger mye ny energiproduksjon, og det vil ikke være mulig å dekke fremtidig energibehov uten å ta i bruk

denne ressursen, også i Innlandet. NØK har spilt inn vindkraft i alle de kommunene som omfattes av vårt konsesjonsområde. Vi har synliggjort potensialet og hvordan kraften kan brukes for å sikre selvforsyning, prissikring til innbyggerne og mulig næringsutvikling, men overlatt til de som blir berørt å ta beslutningen om mulig utbygging. Vindkraft er mulig, uten å komme i vesentlig konflikt med andre interesser hvis det planlegges i samråd med regionale politikere, kommune og grunneiere. Vindkraft gir også mulighet til flerbruk på de berørte arealene.

Det bør være mulig ved hjelp av virkemiddelapparatet å utrede hvordan og hvor vindressursen kan utnyttes i samhandling med lokal bosettings og næringsinteresser, samt ivareta naturressurser og naturverdier. Politisk vil vindkraft fortsatt være et tema de fleste med ønske om gjenvalg ikke vil berøre, så tema bør utvikles av tverrfaglige miljøer. Innlandet har energiselskaper som kan sikre lokalt og regionalt eierskap til vindparker, noe som gir merverdi til de som blir berørt av slike tiltak. Innlandet fylke kan gjennom planverket og virkemidler være tilrettelegger for en utvikling som hensyntar de viktige områdene.

Energi og næringsvekst

Næringsetablering er ofte helt avhengig av betydelige kraftmengder, og med et belastet overførings- og regionalnett bør kraft produseres nær forbruker. Innlandet har to nord-sør transportakser og energiorientert næringsutvikling er en stor mulighet

Lokale energisamfunn

Lokale energisamfunn, både for bolig og næring, er en mulighet som både sparer kunden for nettkostnader og samfunnet for nettutbygging. Dette handler både om lovgivning, men også om effektive planprosesser for å skaffe de rette arealene for næring og kraftproduksjon.

Den som har fordelene, skal bære sin del av ulempen

De fleste kommuner ønsker næringsetableringer, gjerne energikrevende næring, men tør ikke ta tak i at energikrevende næring må ha energiproduksjon. Det bør stilles større krav om å ha en strategi for produksjon av energi ved etableringer av energikrevende industri. De som får fordeler, bør også bære sin andel av ulempene og lokale politikere og myndigheter må tvinges til å tenke helhet. Næringsparker, hyttebyer og større anlegg som beslaglegger store arealer og forbruker mye energi bør pålegges å utarbeide energiplaner og avsette arealer til nødvendig egenproduksjon av energi for å dekke deler av tiltakets forbruk.

Forskning, utprøving og utvikling

Potensialet for sambruk av arealer til mer enn en ting er viktig. Vi har tatt inn over oss at vi bør bevare så mye natur som mulig og begrense bruken av nye arealer til for eksempel energiproduksjon, hyttebyer eller industri.

Solenergi, vindkraft, vannkraft og bioenergi kan utvikles symbiotisk med andre formål og næringer. I andre deler av verden vet vi at solenergi blir høstet på samme arealer som planteproduksjon og husdyrdrift. Dette ser vi også i Innlandet, men enn så lenge kun i kombinasjon med sauebeite. Potensialet for planteproduksjon og solenergi er stort, men begrenses av risikovilje, lovverk og økonomi til utprøving. Vi etterspør ytterligere forskning og utvikling innen dette fagfeltet i hele fylket.

Innenfor urbane områder er det også potensial for energiproduksjon, best kjent er solceller på bygg og varmesentraler basert på biomasse. Med virkemidler kan Innlandet utløse utvikling og uttesting av solenergi på ladeanlegg, veganlegg og andre strukturer, samt mindre vindmøller der de kan gi et positivt tilskudd til lokalsamfunnet, næringsliv eller infrastruktur. Vi skal ikke langt sør for Norge før vi ser at vindmøller er en etablert del av gårdsanlegg, industri eller nabolag.

Innlandet skal ha ambisjoner ut over energieffektivisering og tørre å sette tøffe mål for fornybar energiproduksjon.

Innlandet må ta sin del av ansvaret for produksjon av fornybar kraft og tørre å stille krav til de som forbruker kraft.

Innlandet besitter enorme ressurser i sol, vind og biomasse som bør forvaltes på en balansert måte til nytte for innbyggere samtidig som vi bevarer naturmangfold, miljø og egenart.

Innlandet bør aktivt delta for å utvikle fornybarbransjen og tilpasse energiproduksjonen til lokale forhold og i samhandling med andre næringer og arealbruk.

Med hilsen

Ivar Müller Often
Adm. Dir NØK SA

